

SFS
verksamhetsplan
2007/2008

SFS

Sveriges förenade studentkårer

Inledning

Sveriges förenade studentkårer (SFS) är en frivillig, partipolitiskt och religiöst obunden nationell sammanslutning av studentkårer vid Sveriges högskolor och universitet. SFS verksamhetsplan för 2007/2008 fastslogs vid fullmäktige i Visby 19-22 april 2007.

Disposition

Verksamhetsplanen är indelad i tre huvuddelar: Fokusfrågor, Internt arbete och i ögonvrån.

En fokusfråga är ett politiskt sakområde som SFS prioriterar under verksamhetsåret. SFS förväntas driva dessa frågor mycket intensivt, fokuserat och målmedvetet hela året. För att möjliggöra ett större genomslag är fokusfrågorna medvetet starkt avgränsade. Fokusfrågan ska drivas såväl gentemot medier som utbildningspolitiska aktörer och ska även ligga till grund för informationsinsatser och stödjande verksamhet gentemot medlemskårerna. Fokusfrågan inleds med SFS grundsyn, följt av en avgränsande problembeskrivning, politiska krav från SFS samt hur arbetet inom fokusfrågan ska bedrivas gentemot och tillsammans med kårerna.

I delen internt arbete återfinns de förbättringsuppdrag av organisationen som medlemskårerna prioriterat.

I ögonvrån syftar till att belysa utbildningspolitiska händelser under året som SFS kommer att behöva reagera på samt det uppföljningsarbete som görs av föregående års arbete.

Studentinflytande in i framtiden

SFS grundsyn

Sverige har lång tradition av ett starkt studentinflytande på alla nivåer. Att studenter ska vara representerade i alla beredande och beslutande organ inom högskolan är en grundläggande princip. Att studentrepresentanter utses av studenter själva är också en viktig princip. En viktig del handlar inte om studenternas direkta inflytande över sin utbildning, utan om att förbättra studenternas sociala villkor, till exempel höjt studiemedel och god tillgång till bostäder. Studentinflytande måste därför förstås som inflytande över både utbildningen och den studiesociala situationen. Det starka studentinflytandet har bidragit till att studenters studiesociala situation har förbättrats, att kvaliteten på utbildningarna stärkts samt bidragit till lärosätens utveckling. Ett fortsatt starkt studentinflytande kommer att vara viktigt även i framtiden. Det är tid att finna nya former för den funktion som kårerna fyller med att vara en drivande kraft för hög kvalitet i utbildningarna och en förbättrad situation för studenterna. Uppgiften är och förblir studentinflytande.

Sedan riksdagsvalet 2006 finns en majoritet i riksdagen för ett avskaffande av kårobligatoriet. Detta är en verklighet som Sveriges förenade studentkårer och landets studentkårer måste förhålla sig till.

Studenterna har ett berättigat intresse av att delta på alla nivåer där beslut fattas som berör dem, lokalt, nationellt såväl som internationellt.

Problembeskrivning

Studentkårers arbete bedrivs ofta i det tysta, då det många gånger handlar om att förbättra för framtida studenter. Ett arbete där lärosätet, kommunen och nationella beslutsfattare har längre förändringsprocess än studentkårerna gör det svårt för kårer att skapa uppmärksamhet kring de förändringar som man lyckats genomdriva. Många och bra förslag kommer från studenterna. Ansvar att genomdriva förslagen vilar däremot på lärosätet. Studenternas bidrag till högskolans utveckling måste synliggöras och uppmärksammas. Inför kårobligatoriets avskaffande behövs alternativ till hur kårer kärnverksamhet kan organiseras. Alternativ där studeranderepresentanter fortfarande utses av studenter själva. Studentrepresentanter kan i dag genom sitt oberoende från högskolan vara en kritisk röst, detta ger högskolan en granskande enhet som sätter de behov som studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå har i första hand.

Inom vissa utbildningar är det idag svårare än inom andra för studenter att organisera sig, till exempel gäller det för de studenter som läser fristående kurser. Likaså känner en del forskarstuderande att deras möjlighet till inflytande på institutionen är begränsat, trots den lagliga

rätten till inflytande. En framtida organisering av studenter bör verka för att dessa svagheter försvinner.

I en tid av förändring och utveckling behöver man utvärdera den egna studentkårens verksamhet. Att bedömma sin egen organisation kan vara svårt, perspektiv och erfarenheter från andra kårer kan komma att vara ett värdefullt stöd i strävan att utveckla den egna verksamheten

SFS behöver som medlemsorganisation anpassa sig till de förändringarna som sker för medlemmarna. För att kunna fortsätta att påverka den nationella politiken samt ge service åt kårerna behöver organisationen finna fler sätt att finansiera verksamheten.

För att studenternas intressen ska tas tillvara på ett fullgott sätt behöver vi studenter komma med ett eget förslag på hur inflytandet kan se ut i framtiden. Ett förslag där studenternas röst står oberoende, stark och levande.

SFS kräver

Att ett starkt studentinflytande säkerställs oavsett obligatoriet.

Att kårernas verksamhet får en trygg oberoende finansiering.

SFS vill uppnå

Att den funktion som kårerna i dag fyller , inklusive resultatet av påverkansarbetet, synliggörs på nationell nivå.

Att SFS upprättar förslag på hur studentrörelsen kan organiseras och hur ett starkt studentinflytande bevaras utan ett obligatorium

Att medlemskårerna erbjuds ett kårspecifikt stöd genom exempelvis bedömggrupper och verktyg för synliggörande av den egna verksamheten

Att SFS organisation blir mindre beroende av medlemsavgifter.

Samverkan för kvalitet

SFS Grundsyn

Studier ska leda till individens bildningsprocess, men ska också syfta till att förbereda studenten för att delta i och utveckla arbetslivet och till att kunna bryta ojämlika strukturer och begränsande normer.

Kvalitetsarbetet inom högskoleutbildning bör inte bedriva enskilt, utan bör drivas framåt på ett brett plan i en kreativ miljö som främjar nytänkande och debatt.

SFS ser anställningsbarhet som ett viktigt kvalitetsmål. I utformningen av varje högskoleutbildning ska det finnas en tydlig koppling till arbetslivsrelevans, och närvaro av representanter från olika sektorer i arbetslivet. Det är även av vikt att de inomakademiska lärarna tar till sig perspektiv utifrån det omgivande samhället i sin utbildningsgärning, för att inte tappa den utomakademiska arbetslivsanknytningen. Det är viktigt att människor utanför akademien i högre utsträckning än idag syns och verkar inom högskolan.

Yrket som akademisk lärare måste vara attraktivt.

Kompetensutveckling är viktigt för alla lärarkategorier. Lärare ska ha stöd och incitament för att utveckla sin pedagogiska kompetens såväl som den vetenskapliga. Undervisningserfarenhet och pedagogisk skicklighet måste ges ökad tyngd både vid anställning och i den akademiska karriären. En jämställd och jämlik arbetsmiljö främjar kreativitet och olika perspektiv. Ett givet kvalitetsmål är därför att högskolan ska vara jämställd i varje steg av sin hierarki. Det är också viktigt att studenterna får möjlighet att träffa sina lärare, och att lärarna har möjlighet att diskutera och ta sig tid för varje enskild student. En möjlighet till detta motiverar både lärare och studenter till ett aktivt kvalitetsarbete.

Det måste finnas en tydligare koppling mellan lärosätenas utbildning och forskning, arbetsmarknaden och det övriga samhället - inte minst med tanke på dagens heterogena studentgrupp. Eftersom högre utbildning och forskning syftar till en långsiktig utveckling av individ, samhälle och arbetsliv är det dock viktigt att enskilda ekonomiska och politiska intressen inte får direkt inflytande över utbildningarnas innehåll.

Det är en fundamental princip i Sverige att samhället tar ett långtgående ansvar för finansieringen av högre utbildning och forskning. Detta ställer höga krav på att högskolans verksamhet kommer hela samhället till del. Inte minst med tanke på att alla medborgare bidrar till finansieringen innebär att de betalar till något de kanske aldrig får direkt kontakt med, och att de bidrar till möjligheterna för kommande generationer av studenter. Därför får högskolan aldrig sluta sig inåt och endast ta hänsyn till de som för tillfället verkar inom den. Det måste finnas en stark koppling mellan lärosätenas utbildning och forskning, arbetsmarknaden och det övriga samhället.

Problembeskrivning

Den ökade mångfalden i studentgruppen som högskolans expansion inneburit, har fört med sig en enorm utvecklingspotential. För att denna potential ska kunna realiseras krävs dock betydande resurstillskott jämfört med idag. Utan tätare kontakt mellan lärare och studenter blir personlig kontakt och gemensam kunskapsutveckling omöjlig. Att träffa sina lärare enbart två timmar i veckan eller på storföreläsningar med fler än hundra studenter är inte kvalitativ utbildning. Idag saknas ofta tid, resurser och vilja att tillgodose studenternas behov av kontakt, vägledning och interaktion med så väl omvärlden som forskningen. Kvalitetsarbete behöver stimuleras med ekonomiska medel och det är viktigt att lärosätena får möjlighet att arbeta långsiktigt med detta. Utredningen "Ett utvecklat resurstilldelningssystem för högskolans grundutbildning" behandlar för tillfället frågan och slutbetänkandet är i antågande. SFS kan presentera och förankra sin syn på och framtida utvecklingsmöjligheter av resurstilldelningen.

Integration av teori och tillämpning i samhället, liksom integration mellan grundutbildning och forskning måste öka. Arbetsintegrerat lärande (AIL) är ett samlingsnamn för att uppnå denna integration, och innefattar en mängd olika typer av verktyg såsom praktik, partnerskap och mentorsverksamhet, kursmoment förlagda på företag, gästföreläsare, studiebesök och VFU-formen (verksamhetsförlagd utbildning), som är av särskild vikt för många av dagens yrkesutbildningar. Kvalitetssäkringen av AIL är idag bristfällig vilket fått till följd att tillgång och kvalitet varierar kraftigt. Detta är något som man på nationell nivå måste uppmärksamma och åtgärda. Det är viktigt att momenten är relevanta för studiernas inriktning samt poänggivande.

För att god kvalitet vid utbildningarna skall bibehållas är det viktigt att det finns en god forskningsanknytning och goda forskarmiljöer även vid små och medelstora lärosäten.

För att garantera såväl god forskaranknytning som arbetslivsanknytning i utbildningen ska alla studenter ha såväl disputerade lärare som forskar aktivt som lärare med bred arbetslivserfarenhet utanför högskolan. För att en sådan bredd inom lärarkåren ska komma till praktiskt uttryck måste all undervisande personal ha en god pedagogisk kompetens, dessutom är det viktigt att lärosätenas professorer och lektorer aktivt deltar i och utvecklar undervisningen. Det finns redan skrivningar i lag och förordningar om att såväl pedagogisk som vetenskaplig skicklighet ska ges vikt inom akademien. Emellertid ser verkligheten annorlunda ut och fortfarande vägs den vetenskapliga meriteringen tyngre än den pedagogiska. För att de goda föresatser som finns ska praktiseras i verkligheten krävs en fortlöpande diskussion och uppvärdering inom högskolan gällande den pedagogiska kompetensen, såväl när det gäller lärare som kommer inifrån som utifrån akademien.

Lärare är viktiga förebilder inom akademien och därför är det viktigt att lärarkåren är representativ och speglar den mångfald som finns i studentgruppen. Den snedfördelning som finns idag, på vägen från

forskarutbildning till professorstjänst, måste upphöra. Vem som hamnar var ska bero på meriter, inte personliga kontakter eller bakgrund. Det är särskilt viktigt att meriterings- och karriärvägar blir mer fungerande och sammanhållna och att det finns möjlighet att lägga grunden för en karriär såväl vid stora som små lärosäten. Det är även viktigt att tyngd ges åt de relationer den potentiella anställda har med omgivande samhälle. Den pågående befattningsutredningen kommer att presentera sitt betänkande i november 2007. Fram till dess men särskilt efter denna tidpunkt kommer det att vara viktigt att visa vad SFS vill åstadkomma med förändringar av befattningsstrukturen vid universitet och högskolor.

SFS kräver

Att stat, lärosäten och arbetsmarknadens parter tillsammans arbetar hårdare för att alla studenter kan få arbetsintegrerat lärande med hög kvalitet och relevans i sin utbildning.

Att lärosätena uppvärderar den pedagogiska kompetensen vid rekrytering och vidareutbildning av undervisande personal, både från akademien självt och från arbetsmarknad och övriga samhället.

Att resurstilldelningssystemet möjliggör ökad lärartäthet, samt ger tydliga incitament för kvalitetsutveckling genom samverkan mellan utbildning, forskning, arbetsmarknad och övriga samhället, samt pedagogik inom området.

Att lärosäten i högre utsträckning rekryterar undervisande personal från arbetslivet utan att göra avkall på den vetenskapliga och pedagogiska kompetensen, alternativt att den pedagogiska kompetensen tillhandahålls rekryterade lärare i form av utbildning

Att lärosätens samverkan med arbetsmarknadens parter och det omgivande samhället stärks.

Att anställningsstrukturen inom högskolan innebär en fungerande och sammanhållen meriterings- och karriärväg, som sätter meriter före kontakter.

SFS önskar uppnå

Att SFS kvalitetsmanifest introduceras och används i högre utbildning som en definition av vad kvalitet kan innebära.

Internt arbete

SFS ska i utvecklingen av den interna organisationen beakta demokratiska och inkluderande arbetsformer och präglas av transparens och en mångfald av perspektiv

Mångfald och jämställdhet

Det interna mångfalds- och jämställdhetsarbetet är inte ett arbete som kan vara avslutat utan måste vara ständigt närvarande och utvecklande. Styrelsen bör arbeta med att utveckla och vara pådrivande i mångfaldsarbetet både i styrelsen och under fullmäktige.

Fortsätta utveckla sina arbets- och mötesformer utifrån ett mångfaldsperspektiv för en långsiktigt hållbar utveckling. Fokus skall läggas på att utveckla fullmäktige och se över styrelsens arbetsformer. Verktygen för detta arbete ska spridas till medlemmarna.

Fortsätta utveckla och starta stödande nätverk inom organisationen, så som nätverket för kvinnliga kårpresidialer och/eller -arvoderade.

Revision av SFS tycker till om positiv särbehandling

SFS styrelse ska revidera dokumentet SFS tycker till om positiv särbehandling. Revisionen ska ta hänsyn till de nya antagningsreglerna för högskolan samt utgå från följande definition av begreppet positiv särbehandling: positiv särbehandling är en metod som innebär att vid likvärdiga meriter gynna den person som tillhör en underrepresenterad grupp.

Förtroendevaldas arbetsmiljö

SFS heltidsarvoderade bör ha så goda förutsättningar för sitt arbete som möjligt för att bedriva studentpolitik på nationell nivå. Som förtroendevalda utgör de föredömen och deras arbetsförutsättningar kan tjäna som modell för medlemskårerna.

Arrangemang

SFS bör under verksamhetsåret erbjuda olika möjligheter för medlemskårer att utveckla sitt kunnande och utbyta erfarenheter. Dessa bör präglas av professionalismavseende såväl planering, innehåll och genomförande. Erfarenhetsutbyten mellan medlemskårerna bör ses som ett högt prioriterat område.

I ögonvrån

Bakgrund

SFS arbete är fokuserat på de fokusfrågor som fullmäktige beslutat om. Att undvika splittrade insatser och fokusera all energi på ett fåtal centrala frågor är en modell som tjänat SFS väl men som inte alltid stämmer överens med verkligheten, framför allt eftersom omvärlden inte alltid följer SFS verksamhetsplan. SFS styrelse kan därför besluta att organisationen ska utföra enskilda insatser på områden som inte ligger inom fokusfrågorna men där yttre faktorer motiverar reaktioner från SFS sida. Det kan till exempel röra sig om utredningar och remisser som är av stor vikt för svenska studenter och som eventuellt uppkommit efter tidigare påtryckningar från SFS. Det kan också handla om att en fokusfråga "spiller över" på kommande verksamhetsår, antingen genom att ett projekt lever längre än till slutet av verksamhetsåret eller genom att politiska bundsförvanter och/eller motståndare fortsätter agera även sedan fokusfrågorna bytts ut. Sådana frågor kan sägas finnas sig "i ögonvrån".

Problembeskrivning

Att inte påverka på områden där viktiga studentrelaterade frågor behandlas, till förmån för obrottslig lojalitet mot fokusfrågorna, skulle vara kontraproduktivt och ett dåligt utnyttjande av resurser. Att inte reagera när andra aktörer lyfter eller motarbetar "våra frågor" skulle minska förtroendet för SFS och skada studentkårernas anseende genom att SFS framstår som instabilt i sina åsikter. Att slutligen författa en verksamhetsplan utan att nämna dessa områden skulle vara att ge en falsk bild av arbetsbelastningen för SFS styrelse, presidium och personal.

Utredningar, remisser mm

I ögonvrån arbetar SFS reaktivt då andra aktörer agerar inom SFS intressesfär. Arbetet sker främst med hjälp av de åsikter som redan finns definierade i organisationens policydokument. I de fall då tydliga ståndpunkter saknas kommer SFS styrelse, efter att ha inhämtat synpunkter från medlemmarna, fatta beslut om SFS hållning. Det är viktigt att påpeka att dessa frågor behandlas så länge som de är aktuella och att nya kan dyka upp som resultat av medieutspel från andra aktörer och politiska processer initierade av regering, riksdag, myndigheter och verk

Befattningsstruktur vid universitet och högskolor

"Befattningsutredningen" ska granska rådande anställningsstrukturer samt föreslå förbättringar för att uppnå en fungerande och sammanhållna meriterings- och karriärväg för såväl kvinnor som män vid universitet och högskolor och i relation till omgivande samhälle. Området är mycket intressant för SFS och genom utredningen finns

stora möjligheter att förbättra både jämlikhet i högskolan och doktoranders situation

Studiesociala beredningen

Den studiesociala utredningen kommer att behandla en mängd viktiga områden för Sveriges studenter. Enligt talespersoner för regeringen behövs både stora övergripande och mindre tekniska förändringar för att förbättra studenternas situation. SFS har här ett gyllene tillfälle att påvisa alla systemfel som gör att studenterna delvis står utanför trygghetssystemen, samt vilka lösningar som behöver genomföras och i vilken ordning.

Forskningspropositionen

Nästa år kommer "forskningsproppen", en stor proposition som både förändrar systemet och finansieringen för svensk forskning. SFS ska arbeta för att påverka innehållet i enlighet med SFS visioner och åsiktsdokument

Resursutredningen

Resursutredningens uppdrag är att åstadkomma ett resurstilldelningssystem som möjliggör ett utbildningsutbud med den höga kvalitet som efterfrågas av studenter och arbetsmarknaden.

Ny filosofi för styrning

Den nya regeringen har redan påbörjat, och ämnar fortsätta, arbetet med att se över och förändra styrningen och regleringen av lärosätena. Detta arbete bör SFS bevaka och influera.

Uppföljning av tidigare fokusfrågor

Inom de fokusfrågor som SFS drivit finns ett antal frågor som inte får ett naturligt slut när verksamhetsåren upphör. Vissa av dem kommer leva vidare i form av samarbeten med andra aktörer; andra har resulterat i en medvetenhet hos omvärlden som kan komma att kräva SFS närvaro.

Finansiering för kvalitet

Bland de viktigaste insatserna under verksamhetsåret 06/07 har varit framtagandet av ett kvalitetsmanifest. Under kommande verksamhetsår måste manifestet spridas och förankras så att de medlemskårer som så önskar kan använda det som en grund för sitt förändrings-/förbättringsarbete.

Mångfald i akademien

SFS har under året arbetat för att sälja in behovet av retention, med retentionsplaner som viktigt redskap. Detta arbete kommer förhoppningsvis nå resultat mot slutet av verksamhetsåret 06/07 och frukterna kommer kunna sköras i början av verksamhetsåret 07/08. SFS ska granska lärosätenas införande av retentionsplaner och erbjuda stöd i det arbetet.

En central insats under verksamhetsåret 06/07 har varit att föra samman intressenterna av kurslitteratur och diskutera vad som är kränkande normativitet i kurslitteratur, samt vad som kan och bör göras för att motverka detta. Projektet kommer med stor sannolikhet leda till ett formaliserat samarbete där SFS bör medverka för att avsluta det vi påbörjat.

Studenters ekonomi och trygghet

Frågan om studenters ekonomi och trygghet får aldrig helt falla utanför SFS fokus och även när frågan inte är en fokusfråga ska SFS arbeta för att frågan hålls aktuell genom att exempelvis påverka budgetpropositioner, informera riksdagsledamöter samt reagera när andra parter gör utspel på området.

Den fortsatta implementeringen av Bolognaprocessen

Under 2006 och 2007 har arbetet med Bolognaprocessen främst handlat om införandet av den nya Högskoleförordningen. För att processen inte ska stanna av behövs ett starkt studentinflytande och en aktör som för fram studenternas röst. SFS kommer därför under året att bevaka den fortsatta implementeringen av Bolognaprocessen

Arbetsmiljö och hälsa

Under verksamhetsåret 05/06 och 06/07 har ett antal studentkårer gjort undersökningar om studenters arbetsmiljö och hälsa. Innan dessa genomfördes saknades det fakta om hur studenternas hälsosituation ser ut. Med anledning av att undersökningar av dessa slag är en färskvara kommer SFS att under året ta tillvara resultatet. En samordning av utfallet från de olika undersökningarna kommer att utgöra det underlag som SFS behöver i debatten kring studenters arbetsmiljö och hälsa. En samordning ger även medlemskårerna möjlighet att ta del av, jämföra samt diskutera varandras kunskap om studenternas situation ute bland lärosätena